

ข่าวเด่นรายสัปดาห์จากเบอร์ลิน (Weekly News from Berlin)

สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเบอร์ลิน

เดือนมิถุนายน 2569

ปัญญาประดิษฐ์ (AI) กำลังขับเคลื่อนสตาร์ทอัพใน 5 ภูมิภาคนี้

เยอรมนีมีศูนย์กลางด้านปัญญาประดิษฐ์หลายแห่ง ได้แก่ กรุงเบอร์ลิน (มีสตาร์ทอัพด้าน AI มากที่สุด) นครมิวนิก (มีบริษัทแยกตัวออกมาจาก AI ที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด) และรัฐ Baden-Württemberg (มีเงินทุนเฉลี่ยต่อบริษัท AI สูงที่สุด) นี่คือการวิเคราะห์ล่าสุดจากหนังสือพิมพ์ Handelsblatt โดยระบบปัญญาประดิษฐ์กำลังขับเคลื่อนการเติบโตของธุรกิจใหม่ในเยอรมนี จากข้อมูลของสมาคมสตาร์ทอัพเยอรมันระบุว่า เกือบ 1 ใน 3 ของสตาร์ทอัพที่ก่อตั้งเมื่อปีที่แล้วเป็นบริษัทด้าน AI และแม้ว่า AI จะเป็นคำศัพท์ใหม่ที่กำลังได้รับความนิยมในหมู่สตาร์ทอัพ แต่ไม่ใช่ทุกบริษัทที่จะนำ AI มาใช้จริง

จากการที่นาง Jannis Gilde (สมาคมสตาร์ทอัพเยอรมัน) เคยกล่าวไว้ว่า “สตาร์ทอัพ AI เริ่มต้นขึ้นเมื่อ AI เป็นส่วนสำคัญของผลิตภัณฑ์” ทำให้ นสพ. Handelsblatt ได้วิเคราะห์สตาร์ทอัพเหล่านี้อย่างละเอียด และหลังจากได้ประเมินสตาร์ทอัพ AI ผ่านข้อมูลจากแพลตฟอร์ม Dealroom ที่ดำเนินงานอยู่กว่า 2,000 แห่ง จนสามารถทำให้เห็นภาพรวมของสตาร์ทอัพ AI ได้เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น โดย ณ เวลานี้จึงสามารถสรุปจำแนก/แบ่งศูนย์กลางสตาร์ทอัพ AI ออกเป็น 5 ศูนย์กลางหลักทั่วประเทศเยอรมนี หากใครก็ตามที่ต้องการเริ่มต้นหรือลงทุนในบริษัทก็ควรต้องทราบ ว่า แต่ละศูนย์กลางสตาร์ทอัพ AI เหล่านี้มีลักษณะอย่างไร ทั้งนี้ นาง Nicole Lemke นักวิเคราะห์ภูมิภาคสตาร์ทอัพ AI ในยุโรปจาก Interface ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับข้อมูลดังกล่าวว่า “เป็นไปได้ที่จะสามารถรวบรวมข้อมูลสตาร์ทอัพทั้งหมดได้ตลอดเวลา และด้วยเหตุนี้ ตลาดสินค้าและบริการบางประเภท อย่างเช่น ซอฟต์แวร์สำหรับองค์กร จึงมีแนวโน้มที่จะมีจำนวนสตาร์ทอัพมากเกินความต้องการ” นาง Lemke กล่าวอีกว่า “เยอรมนีมีภูมิภาคด้านนวัตกรรมแบบกระจายตัวทั่วประเทศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นในสตาร์ทอัพโดยทั่วไป และสตาร์ทอัพ AI โดยเฉพาะ” สตาร์ทอัพ AI ในประเทศฝรั่งเศสและอังกฤษ ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในเมืองหลวง ส่วนในเยอรมนีกลับมีศูนย์กลางสตาร์ทอัพอยู่หลายแห่ง ได้แก่ (1) กรุงเบอร์ลิน (2) นครมิวนิก (3) เมืองฮัมบวร์ก (4) รัฐ Baden-Württemberg และ (5) รัฐ Nordrhein-Westfalen ภูมิภาคแถบเมืองโคโลญ ดิสเซลดอร์ฟ และอาเคิน

ศูนย์กลางสตาร์ทอัพเบอร์ลิน : เมืองที่ดึงดูดผู้มีความสามารถระดับนานาชาติ

ปัจจุบันเรียกได้ว่า เบอร์ลินเป็นศูนย์กลางของวงการ AI ในเยอรมนี และจากข้อมูลที่คัดกรองโดย Dealroom พบว่า มีสตาร์ทอัพด้าน AI จำนวน 695 แห่ง ตั้งอยู่ในเมืองหลวงกรุงเบอร์ลินและมีเงินทุนไหลเข้าสู่สตาร์ทอัพด้าน AI ในเบอร์ลินแล้วกว่า 5.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทั้งยังมีสตาร์ทอัพระดับยูนิคอร์น (สตาร์ทอัพที่มีมูลค่ามากกว่าหนึ่งพันล้านยูโร) ถึง 4 แห่งที่ถือกำเนิดขึ้นที่นี่ ได้แก่ บริษัท N8N แพลตฟอร์ม

หมายเหตุ - ข้อมูลต่างๆ ที่ปรากฏเป็นข้อมูลที่ได้จากแหล่งข้อมูลหลากหลายที่มา และมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลแก่บุคคลที่สนใจเท่านั้น ทั้งนี้ สำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ กรุงเบอร์ลิน จะไม่รับผิดชอบในความเสียหายใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากการที่บุคคลนำข้อมูลไปใช้ไม่ว่าโดยทางใด

ระบบอัตโนมัติ, บริษัทบริการลูกค้า, บริษัท Parloa แพลตฟอร์มโลจิสติกส์, บริษัท Forto และบริษัท Stark สตาร์ทอัพด้านการป้องกันประเทศ ทั้งนี้ นาย Sebastian Borek จากบริษัทร่วมทุน HTGF เรียกเบอร์ลินว่าเป็น “แม่เหล็กดึงดูดคนเก่ง” และนาย Jannis Gilde จากสมาคมสตาร์ทอัพ พุดเสริมว่า “เมื่อคนเก่งที่มีจิตวิญญาณของผู้ประกอบการมารวมตัวกันเป็นจำนวนมาก มันจะดึงดูดคนอื่น ๆ เข้ามา เรียกได้ว่า เบอร์ลินเป็นภูมิภาคเดียวในเยอรมนีที่มีความเป็นสากลอย่างแท้จริง” โดยเครือข่ายที่หนาแน่นของบุคลากรและบริษัทต่างๆ นำมาซึ่งข้อได้เปรียบที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ผู้ก่อตั้งมักจะพบนักพัฒนา นักลงทุน และเครือข่ายต่างๆ ที่อยู่ใกล้กันเพียงแค่เดินทางด้วยรถไฟใต้ดิน ด้านนาย Borek ชี้ให้เห็นถึงวิทยาเขต Merantix Momentum เป็นพิเศษ ซึ่งที่นี่เปิดทำการในปี 2021 นักวิจัยด้าน AI และสตาร์ทอัพสามารถทำงานร่วมกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในพื้นที่สำนักงานร่วมกันได้ง่ายดาย

ศูนย์กลางสตาร์ทอัพมิวนิก : เมืองที่มีเงินทุนจำนวนมาก และมีเขตชานเมืองเฉพาะทาง

แม้ว่านครมิวนิกจะมีจำนวนสตาร์ทอัพด้าน AI น้อยกว่ากรุงเบอร์ลิน แต่มีความหนาแน่นสูงกว่า โดยมีสัดส่วนการก่อตั้งสตาร์ทอัพด้าน AI : 26.5 แห่ง ต่อประชากร 100,000 คน เทียบกับในเบอร์ลินที่มีสัดส่วนการก่อตั้ง อยู่ที่ 21.4 แห่ง ต่อประชากร 100,000 คน บริษัทสตาร์ทอัพในมิวนิกสามารถระดมทุนได้มากกว่าอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉลี่ยแล้วสตาร์ทอัพในมิวนิกได้รับเงินทุน 22.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เทียบกับสตาร์ทอัพในกรุงเบอร์ลินที่สามารถระดมทุนโดยเฉลี่ยได้เพียง 15.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทด้านฮาร์ดแวร์และด้านหุ่นยนต์กำลังผลักดันตัวเลขดังกล่าวให้สูงขึ้นไปอีก เนื่องจากบริษัทเหล่านี้ต้องการเงินทุนมากกว่าสตาร์ทอัพทั่วไป

ในเขตมิวนิก (ซึ่งเป็นที่ตั้งของบริษัท Quantum Systems สตาร์ทอัพด้านโทรคมนาคม) มีเงินทุนเฉลี่ยต่อสตาร์ทอัพสูงถึง 71.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ นครมิวนิกมีความแข็งแกร่งเป็นพิเศษในภาคส่วนธุรกิจป้องกันประเทศ โดยเป็นที่ตั้งของบริษัทสตาร์ทอัพอย่างบริษัท Helsing และบริษัท Quantum Systems ซึ่งทั้งสองบริษัทเป็นระดับยูนิคอร์น/มีมูลค่ามากกว่าหนึ่งพันล้านยูโร นาง Lemke กล่าวว่า “สำหรับธุรกิจ ในหลายๆด้าน โดยเฉพาะด้านที่กำลังได้รับความสนใจอย่างสาขาปัญญาประดิษฐ์ประยุกต์ (applied AI) เหล่านี้กำลังพัฒนาในนครมิวนิกค่อนข้างล้ำหน้าในด้านดังกล่าวไปเรียบร้อยแล้ว”

นอกจากนี้ ภัยคุกคามสำคัญสู่ความสำเร็จดังกล่าวของนครมิวนิก ก็คือ ระบบนิเวศของมหาวิทยาลัยเทคนิคแห่งมิวนิก ศูนย์นวัตกรรม UnternehmerTUM และ สถาบัน Max Planck เครือข่ายที่แน่นแฟ้นของอดีตผู้ก่อตั้งก็มีบทบาทสำคัญเช่นกัน นาย Borek เรียกสิ่งนี้ว่า “มาเฟีย Celonis”: อดีตพนักงานของบริษัทซอฟต์แวร์ลงทุนในบริษัทใหม่ๆ ซึ่งเป็นการขับเคลื่อนระบบนิเวศ – รูปแบบที่โดยทั่วไปมักพบใน Silicon Valley นั่นเอง นาง Lemke กล่าวว่า “โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นครมิวนิกได้รับประโยชน์จากการลงทุนของมหาวิทยาลัยในกระบวนการสร้างบริษัทใหม่ๆ นี้” ทั้งนี้ นาย Gilde ได้สรุปว่า “กรุงเบอร์ลินเติบโตอย่างเป็นธรรมชาติเมื่อเวลาผ่านไป แต่เราก็มีหลายสิ่งที่สามารถเรียนรู้จากมิวนิกได้”

ศูนย์กลางสตาร์ทอัพรัฐ Baden-Württemberg : เกาะแห่ง AI ที่ได้รับการสนับสนุนทางการเงินอย่างดี

รัฐ Baden-Württemberg มีจำนวนสตาร์ทอัพน้อยกว่ากรุงเบอร์ลินและนครมิวนิกอย่างเห็นได้ชัด แต่พวกเขากลับสามารถระดมทุนได้เป็นจำนวนมาก โดยเฉลี่ยแล้วบริษัทละ 40 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งเป็นตัวเลขสูงที่สุดในบรรดาศูนย์กลางสตาร์ทอัพ AI ของเยอรมนี นาย Felix Engelmann จาก Startup-Detector กล่าวว่า ดูเหมือนว่าจะมีสิ่งดีๆ เกิดขึ้นมากมายในรัฐ Baden-Württemberg มหาวิทยาลัยและบริษัทด้านอุตสาหกรรมต่างๆ กำลังขับเคลื่อนการพัฒนาในด้านนี้อย่างหนัก นาย Jannis Gilde กล่าวว่า “พื้นที่โดยรอบเมือง Stuttgart เป็นที่ตั้งของบริษัทที่ประสบความสำเร็จอย่างน่าทึ่งหลายแห่ง” และเสริมว่า “นี่ไม่ใช่เรื่องบังเอิญอย่างแน่นอน” เพราะในรัฐ Baden-Württemberg มีแรงงานฝีมือดีในอุตสาหกรรมและวิศวกรรมเครื่องกลจำนวนมากทำงานอยู่ที่นี่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานด้านหุ่นยนต์ และปัญญาประดิษฐ์เชิงอุตสาหกรรมกำลังเฟื่องฟูในภูมิภาคนี้เป็นพิเศษ บริษัท Neura Robotics และบริษัท Sereact ซึ่งใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการควบคุมหุ่นยนต์และเครื่องจักรโดยอัตโนมัติ เป็นตัวอย่างที่โดดเด่นในฐานะสตาร์ทอัพจากรัฐ Baden-Württemberg

นอกจากนี้ สถานการณ์ในเมือง Freiburg นับว่าน่าประหลาดใจเป็นพิเศษ นาย Gilde กล่าวว่า “เมื่อหลายปีก่อนเราเคยทำรายงานฉบับหนึ่ง ตอนนั้น AI ยังไม่มีบทบาทใดๆ กับเมือง Freiburg เลย” จากนั้นบริษัท Black Forest Labs ก็โด่งดังไปทั่วโลกด้วย AI ที่ใช้ภาพเป็นพื้นฐาน และเมื่อเร็วๆ นี้ SAP ก็ได้ประกาศเข้าซื้อกิจการบริษัท Prior Labs สตาร์ทอัพด้าน AI ที่ฝึกฝนโมเดลพื้นฐานสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล แม้ว่ารัฐ Baden-Württemberg จะมีลักษณะเป็นกลุ่มศูนย์กลาง AI ที่แยกตัวออกจากกัน แต่นาง Lemke กล่าวว่า “ศูนย์กลางขนาดเล็กหลายๆ ศูนย์ก็สามารถส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันได้” อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องรอดูกันต่อไปว่า สิ่งนี้จะสามารถสร้างระบบนิเวศที่แท้จริงขึ้นมาหรือไม่ หรือจะเป็นเพียงเรื่องราวความสำเร็จที่เกิดขึ้นเฉพาะจุดเท่านั้น

ศูนย์กลางสตาร์ทอัพในเมืองฮัมบวร์ค กำลังซบเซา ขณะที่รัฐ Nordrhein-Westfalen กำลังเติบโต

เมืองฮัมบวร์ค (Hamburg) เป็นศูนย์กลาง AI ที่ใหญ่เป็นอันดับสามของเยอรมนี โดยมีสตาร์ทอัพจำนวน 158 แห่ง แต่การเติบโตกลับกำลังชะงักงัน นาย Gilde กล่าวว่า “เมื่อ 20 ปีก่อนเมือง Hamburg มีศักยภาพที่จะเป็นศูนย์กลางดิจิทัลชั้นนำ แต่กลับถูกกรุงเบอร์ลินและนครมิวนิกแซงหน้าไปเสียก่อน” สภาพแวดล้อมในฐานะศูนย์กลางสื่อก็เอื้ออำนวย ในช่วงต้นปี 2001 บริษัท Google ก็ยังย้ายสำนักงานใหญ่ในเยอรมนีมาอยู่ที่นั่นด้วย อย่างไรก็ตาม นาย Gilde มองเห็นข้อบกพร่องในการสนับสนุนสตาร์ทอัพในมหาวิทยาลัย และความสามารถในการดึงดูดบุคลากรที่มีความสามารถของเมืองท่าแห่งนี้ ขณะที่ในรัฐ Nordrhein-Westfalen จำนวนสตาร์ทอัพด้าน AI กำลังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในปี 2025 มีบริษัทใหม่ได้ก่อตั้งขึ้น จำนวน 164 แห่ง รวมถึงสตาร์ทอัพด้าน AI จำนวนมาก ซึ่งเพิ่มขึ้น 33% ทั้งนี้ เมืองโคโลญ เมืองดิสเซลดอร์ฟ และเมืองอาเคิน (Aachen) มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการเติบโตนี้

นาย Felix Engelmann จาก Start-up-Detector กล่าวว่า “ในปี 2022 เมืองโคโลญมีสตาร์ทอัพด้าน AI เพียง 4 แห่ง แต่ตอนนี้มีการก่อตั้งเพิ่มอีก 40 แห่งในรอบปีที่ผ่านมา” ส่วนเมืองอาเคินก็กำลังพัฒนาเป็นศูนย์กลางเทคโนโลยีขั้นสูง บริษัทสตาร์ทอัพอย่างบริษัท Clinomic บริษัท Black Semiconductors และบริษัท Accure สามารถระดมทุนได้จำนวนมาก อย่างไรก็ตาม รัฐ Nordrhein-Westfalen ยังคงตามหลังในประเด็นของเงินลงทุน โดยเฉพาะมีการลงทุนกับสตาร์ทอัพอยู่ที่ 8.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เท่านั้น

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของสตาร์ทอัพด้าน AI - นาง Nicole Lemke เริ่มต้นด้วยการกล่าวถึง ปัจจัยเดียวกับสตาร์ทอัพทั่วไป ได้แก่ เงินทุน บุคลากรที่มีความสามารถ และเครือข่าย นาง Lemke กล่าวว่า “สำหรับสตาร์ทอัพด้าน AI การเข้าถึงข้อมูลและพลังการประมวลผลมีความสำคัญอย่างยิ่ง” เธอเชื่อว่า การเข้าถึงคลาวด์และกำลังการประมวลผลในระดับท้องถิ่นจะเป็นความท้าทายที่ใหญ่ที่สุดสำหรับผู้กำหนดนโยบายและศูนย์กลางสตาร์ทอัพด้าน AI ในอนาคต อย่างไรก็ตาม ต้นแบบของศูนย์กลางสตาร์ทอัพด้าน AI ที่ประสบความสำเร็จนั้นมีอยู่แล้ว การพัฒนาของมิวนิกไม่ใช่เรื่องบังเอิญ เมืองนี้ลงทุนตั้งแต่เนิ่น ในการสร้างเครือข่าย ความร่วมมือ พัฒนาเครือข่าย และส่งเสริมความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านอย่างจริงจัง

(แหล่งที่มา : หนังสือพิมพ์ Handelsblatt เดือนมิถุนายน 2569)